

Nytt fra Rogaland Speidermuseum

16. årgang - 2026

ORGAN FOR MUSEUMSVENNENE

NR. 2

Fredag 12. juni rykket ca 1000 speidere fra det ganske land inn til Lundsneset i Stavanger kommune der NM for speidere ble avholdt. Dette var den 37. gang det ble avholdt NM; forrige gang det ble avholdt i Stavanger, var i år 2000 (på Vaulen). Totalt var det 128 patruljer fra det ganske land, både NSF og KM-speidere. Prosjektleder var Lars Atle Andersen som hadde med seg mange frivillige.

Det ble en utfordrende start med mye regn og noen patruljer måtte flytte område da det ble veldig sørpete, men speiderne tok det med godt humør. NM ble åpnet av kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun. Det er ikke hvem-som-helst som kan delta. I hver krets foregår det kretsbannerkonkurranse der de beste får «billett» til NM. Det er også avhengig av hvor stor kretsen er.

Gjennom hele lørdag og deler av søndag, er et konkurranser og aktiviteter som blir bedømt av faglig sterke speiderledere. Her var det mye de måtte kunne; alt fra matlaging til orientering, førstehjelp, pionering og ikke minst samarbeid og området ble også bedømt.

Speidermuseet var representert med John Ottar Motland som hadde ansvar for mat. Vi hadde også en stand med bilder, salg av merker, speiderskjorter og -kapper. Gratis kaffe og kake fikk også de som kom innom. Veldig kjekt å få være en del av speider-Norge blant alle disse flotte ungdommene.

Stor var spenningen da resultatene ble lest opp!

Vinner (i år som i fjor) ble ELG fra 1. Sandnes. Disse ble derfor historiske da det er første gang samme patrulje vinner to år på rad! Oppdagerne fra Tasta ble nr. 4 og flere av de andre patruljene fra våre 2 kretser gjorde det kjempebra. Vi gratulerer samtlige!

Åse ved standen til museet.

Vinnerpatrulje ELG fra 1. Sandnes.

Fra leder telt leiren

Noen kjekke gutter fra Badeand på Åkra

MANGFOLD OG LIKHET

Speidingen i Norge har på organisasjonssiden vært preget av en del ulikheter, ja noen ganger rene konflikter. Men samtidig har det vært samarbeid. Mye samarbeid.

Vi kan starte med begynnelsen og gå fram til 70-årene, år som skulle få mye å si for norsk speiding og som har mye å si for hvordan speidingen gjøres i dag.

Speiderarbeidet er organisert i internasjonale og nasjonale organisasjoner. Dette er organisasjoner med voksne ledere på toppen, større eller mindre byråkrati, lover og vedtak, fast organisasjonsstruktur og vedtak, fast organisasjonsstruktur og vedtaksorganer. Hvorfor har ikke alle norske speidere samme slags drakt? Hvorfor er det flere speiderforbund? Kna ikke like godt alle speidere samarbeide? Dette er spørsmål som har blitt stilt like lenge som det har eksistert speiderforbund. (sakset fra Speiderhistorisk skrift nr. 21 (2013).

Første speiderforbund i Norge – Norske Gutters Speiderkorps

Stiftet: April 1910

Nedlagt: høsten 1913. Mange av troppene ble fra høsten 1911 og utover sammenslått med NSF etter et møte august 1911 hvor Baden Powell selv var tilstede.

Første leder i forbundet: Rittmester Jacob Pedersen Grøttum

Formål:

1. Utvikling av fedrelandssind og samfunnsånd
2. Karakterdannelse
3. Utvikling av iakttagelsesevnen
4. Praktisk iakttagelse av dyr og planter
5. Speidertjeneste, kjennskap til terrenget

6. Innsette praktisk idrett
7. Friluftsliv
8. Livredning og hjelp i ulykkestilfeller
9. Kjennskap til det menneskelige legeme

Speiderløftet:

Jeg lover at gjøre mitt beste for at Norge aldri skal få skam på meg.

Jeg lover å overholde speiderkorpsets love®

Jeg lover å hjelpe andre det beste jeg kan

Valgspråk:

Vær beredt og gjør din plikt

Speiderlovene:

1. Det alltid å si sandt skal være den høyeste lo for en speidergutts liv.
2. Han skal vise lydighet mot foreldre og foresatte.
3. Det må bli ham en kjær plikt å være nyttig og hjelpsom mot andre.
4. Han skal være vennlig, oppmerksom og hjelpsom mot enhver.
5. En speider skal være høflig og ridderlig mot alle og først og fremst mot alle gamle og svake kvinner og barn.
6. Han skal vise vennlighet mot og medfølelse med alle dyr og aldri pine eller plage noe levende vesen.
7. En speider skal alltid være glad og fornøyd.
8. Han er sparsommelig, sparer hvert øre slik at han alltid har noe å falle tilbake på.

Norsk Speidergutt-forbund

Stiftet: 25. mars 11911

Nedlagt: 23. april 1978 (slått sammen med Norsk Speiderpikeforbund til Norges speiderforbund)

Første formann: Christian Dons

Speiderløftet:

På æresord lover jeg etter beste evne

å gjøre min plikt mot Gud og fedrelandet

hjelpe andre og

adlyde speiderloven

Valgspråk: Vær beredt

Speiderlovene:

1. En speiders ord står til troende
2. En speider adlyder Gud og kongen og er tro mot sitt fedreland
3. Det er en speiders første plikt å hjelpe andre til enhver tid. Han må gjøre sitt beste for å gjøre en god gjerning hver dag.
4. En speider er alles venn og enhver annen speiders bror. En speider er aldri snobbet.
5. En speider er alltid høflig.
6. En speider er dyrenes venn.
7. En speider adlyder ordre.
8. En speider er alltid i godt humør

9. En speider er alltid sparsommelig

Første speiderbok fra NSF ble utgitt i april 1912 i 3000 eksemplarer forfattet av Hans Møller Gasmann. Den var helt basert på B.P's Scouting for Boys, men tilpasset norske forhold.

Norges KFUK-speidere

Stiftet: 3. november 1920

Nedlagt: 3. oktober 2003 (ble slått sammen med Norges Kfum speidere til KFUK-KFUM Speiderne.

Første leder: Margrethe Parm

Speiderløfte:

I tro på Guds hjelp lover jeg
å være tro mot Gud og fedreland
å være hjelpsom mot alle og
å adlyde Speiderloven

Speiderlovene:

1. En speider taler sant. Hennes ord skal alle kunne stole på.
2. En speider er ærlig og trofast.
3. En speider er lydig og gjør hva hun blir bedt om, villig og glad.
4. En speider er vennlig, høflig og hjelpsom mot alle. Hun vil daglig søke å gjøre en god gjerning uten betaling.
5. En speider er ikke snobbet, hun er en god kamerat og hater sladder.
6. En speider er dyrenes venn og verner om alt Guds skapning.
7. En speider overvinner vanskeligheter og motgang med godt humør.
8. En speider må være selvhjulpen, hun er sparsommelig, men ikke smålig.
9. En speider er ren i tanker, ord og gjerning.
10. En speider søker å bevare sitt legeme friskt og sterkt. Hun røker ikke.

Et tillegg: En speider søker å bli en god kvinne, aktet og æret i hjem og fedreland.

Blant speidere kalt: «De brune»

Norsk Speiderpikeforbund

Stiftet: 1. juli 1921

Nedlagt: 23. april 1978 (ble slått sammen med NSF)

Første leder: Brit Taraldset (gift Dietrich)

Speiderløfte:

Jeg lover på mitt æresord etter beste evne
å være tro mot Gud og fedrelandet
å hjelpe andre
å leve etter speiderloven

Speiderloven:

1. En speiderpike taler sant. Hennes ord skal alle kunne stole på.
2. En speiderpike er trofast mot sitt land og sine foresatte.
3. En speiderpike er hjelpsom.

4. En speiderpike er vennlig mot alle og kamerat med alle andre speiderpiker.
5. En speiderpike er høflig og taktfull
6. En speiderpike er dyrenes venn.
7. En speiderpike adlyder ordre.
8. En speiderpike søker alltid å være glad selv under motgang og vanskeligheter.
9. En speiderpike er sparsommelig
10. En speiderpike er ren i tanker, ord og gjerning.

Blant speidere kalt «De blå».

Norges KFUM-speidere

Stiftet: 28. juni 1945

Gikk inn i Norsk Speidergutt-Forbund som eget korps i juni 1947

Eget forbund, uten WOSM tilknytning fra 23.april 1978

Nedlagt: 11. oktober 2003 – Sammensluttet med Norges KFUK-speidere til Norges KFUK-KFUM speidere.

Første leder: Finn Hov

Speiderløftet:

Jeg lover å være tro mot Gud og fedrelandet, være hjelpsom mot alle mennesker og å adlyde speiderloven.

Speiderlovene (1947):

1. En speider er sanndru.
2. En speider er trofast mot alle foresatte i hjem og samfunn.
3. En speider er alles venn. Han er en god kamerat og vet at all verdens gutter er hans brødre.
4. En speider er høflig og ridderlig i all sin ferd.
5. En speider er dyrenes venn og verner om alt liv.
6. En speider er lydig. Han tar vansker og motgang med godt humør. En speider er glad.
7. En speider er sparsom, men ikke gjerrig. Hans mål er å bli selvhjulpen.
8. En speider er ren i tanker, ord og gjerninger. Han ser på sitt legeme som den hellige Ånds tempel og søker å bevare det friskt og rent.

Som vi ser, er det mange likheter. Til slutt vil jeg referere dagens løfte og -lover fra våre to forbund.

NSF:

Jeg lover etter beste evne, å søke mitt livssyn, hjelpe andre og leve etter speiderloven.

1. En speider søker sin tro og respekterer andres.
2. En speider kjenner ansvar for seg selv og andre.
3. En speider er hjelpsom og hensynsfull.
4. En speider er en god venn.

5. En speider er ærlig og pålitelig.
6. En speider kjenner naturen og verner om den.
7. En speider tenker og handler selvstendig og prøver å forstå andre.
8. En speider gjør sitt beste i motgang og vansker.
9. En speider er nøysom og prøver å klare seg selv.
10. En speider arbeider for fred og forståelse mellom mennesker.

KFUK-KFUM speiderne:

Jeg lover å være åpen for Gud, hjelpe andre og leve etter speiderloven

1. En speider er åpen for Gud.
2. En speider er en god venn
3. En speider kjenner og tar vare på naturen
4. En speider er til å stole på.
5. En speider er nøysom
6. En speider arbeider for fred.
7. En speider tar ansvar og viser vei.

Vi ser det er mye, godt samarbeid mellom forbundene. F.eks. var siste landsleir på Gjøvik 2025 for begge forbund. Veldig vellykket sier flere deltagere, men hører det er litt tommel ned for felles leir i 2029. Kretsene vår har besluttet å ha hver sine kretsleirer (NSF i 2027, KM i 2028), men Kretsbannerkonkurransen (sammen med NM i speiding) har blitt arrangert som felles i mange år nå. St.Georgsdag i Sola er også et fellesarrangement. Vi i Sola gjør det slik at det forbundet/gruppen som har teknisk ansvar, får oss alle med i eget-løfte.

Har du hørt om Speiderne i Norge? Det er opprettet et samarbeidsorgan som skal jobbe mot tettere samarbeid mellom forbundene. Sammen er vi speiderbevegelsen i Norge og en av landets største barne- og ungdomsbevegelser med ca 26000 medlemmer.

Vi deler mange verdier og målsetninger og jobber etter speidermetoden, slik som andre speidere over hele verden gjør. Gjennom friluftsliv lærer vi barn og unge til å mestre små og store utfordringer, ta vare på hverandre og bidra positivt i samfunnet – helt uavhengig av hvilket forbund speideren er medlem av.

Arrangement som NM i speiding, landsleir, jamboree og Roverlandsleir er organisert i Speiderne. Det er også gjennom Speiderne at vi er medlemmer i verdensspeiderorganisasjonene WAGGGS og WOSM.

Ett av hovedmålene med opprettelsen av Speiderne er å sørge for at flere hører om oss og får kjennskap til speideren. Vi vil at flere skal få kjenne på det fantastiske speiderfellesskapet og lære ferdigheter for å mestre livet. Det gjør vi best når vi står sammen og bruker navnet SPEIDERNE.

Kanskje vi vil oppleve en dag med ett forbund, felles skjorte og merker? Det er nok noen år fram, men dette er en god start.

Info-møte om St.Georgsgildene

På St. Georgsdagen møtte 17 stykker på speidermuseet for å høre Karen Margrethe Sture fra styret i St. Georgsgildene i Norge fortelle om Gildebevegelsen i Norge. Siden det var en spesiell dag for oss speidere, leste vi opp hilsenen fra speidersjefen i NSF og landssjefen i KFUK-M speiderne og fornyet speiderløftet vårt.

Etterpå vanket det kaker og kaffe, utlodning og spørrekonkurranse. Kvelden ble avsluttet med speiderbønnen som seg hør og bør.

Åse W

I anledning Hans Majestet Kong Carl XVI Gustaf av Sveriges 80 års dag, ble han tildelt GULL-ULVEN etter nesten 50 år som æresformann i World Scout Foundation og hans livslange tjeneste og et varig engasjement for å bygge en fredelig, mer inkluderende verden. Gull-ulven er bare delt ut 2 ganger før, første gang i 1917 av Lord Baden-Powell til Hans Kongelige Høyhet Prins Arthur, hertug av Connaught, Hans Majestets oldefar på morssiden og for den andre , i 1953, til Hennes Majestet dronning Eliazabeth II, som anerkjennelse for hennes beskyttelse av The Scout Association i Storbritannia.

«Etter så mange år med å lede andre, ønsker vi Hans Majestet et velfortjent øyeblikk ved bålet – sikre på at Hans lys vil fortsette å inspirere veien videre for millioner av speidere, nå og for kommende generasjoner.»

2.kvartal 2026

Dette kvartalet har vi hatt 9 arbeidsmøter, en kveld og deltatt på NM i speiding på Lundsneset på Hundvåg 12.-14. juni.

Det er alltid noe som skal registreres og finne sin plass i museet. Det gjør at det meste av tiden brukes til dette arbeidet. Ellers har det gått en del tid til å planlegge standen til NM.

På standen hadde vi greit besøk. Mange kjøpte poser med gamle merker som vi hadde tatt med. Flere av ungdommene syntes de draktene vi hadde på utstilling var mye finere enn de nåværende.

St. Georgsdagen ble feiret som seg hør og bør den 23.april med besøk fra styret i St. Georgsgildene og løftefornyelse.

Karen Margrethe Sture, K-M- speidernes representant i gildestyret fortalte hva gildene sto for og hva de jobbet med. Interessant informasjon for flere av oss.

Vi har også begynt å planlegge høstsemesteret som starter 20.august.

Sommeravslutningen i år var på museet der vi pakket til NM og koste oss med brød, salater, mye godt pålegg, kaker og selvsagt kaffe.

Vi har hatt 9 møter med et snitt på 9 ivrige sjeler.

Det er lagt ned ca 380 arbeidstimer.

Stavanger 01.07.26

Åse Wathne

Mange grupper deltok på sjøspeiderleiren på Bragdøy 27.06-04.07.26

STØTTE TIL MUSEETS ARBEID:

Andelsbrev kan kjøpes ved å betale inn ønsket beløp på konto 3201.30.18625. Merk innbetalingen med navn og adresse, da får dere andelsbevis på beløpet i posten. Andelsbevis kan også kjøpes på museet ved besøk der.

Vi selger andelsbevis pålydende

Kr. 50,- kr. 100,- kr. 500,- kr. 1000,- og fritt beløp

MUSEUMSBESØK:

Musèet er åpent torsdager fra kl. 1000 til kl. 1430. **Velkommen!**

Ønskes besøk til annen tid kan det avtales pr telefon.

Inngangsbillett: Barn kr. 10,- Voksne: kr. 20,-

KONTAKTER TIL MUSEET:

Fellesmail til museet (for bestilling av besøk)

museet@vesterlen.no

Åse Wathne mobil: 958 63 482

John Ottar Lie Motland mobil: 915 99 747

Lovise Mæland mobil: 415 10 707

NSF kretskontor mobil: 950 31 101

post@vesterlen.no

K/M kretskontor mobil: 940 09 491

post@rogalandspeider.no

Kretsenes websider www.vesterlen.no

www.rogalandspeider.no

